

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 2Co/382/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7816202332
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 09. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Slovinská
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2017:7816202332.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Slovinskej a sudcov JUDr. Ľuboša Kunaya a JUDr. Andrey Galdunovej v spore žalobkyne P. P., A. XX. X. XXXX, bývajúcej v H., O. XXXX/XX, zastúpenej JUDr. Monikou Marjanovič, advokátkou, so sídlom v Košiciach, Urbánkova č. 1562/6, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova 25, IČO: 35807598, o vydanie bezdôvodného obohatenia, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Rožňava č.k. 11C/191/2016-45 zo dňa 27.5.2015 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Žalovaná má proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Rožňava ako súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zaviazal žalovaného povinnosťou vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo výške 486,61 Eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Určil, že zmluvná podmienka vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru, ktorá je súčasťou zmluvy o úvere č. 702700417 uzavretej dňa 19. 4. 2010 medzi žalobkyňou a žalovaným pod bodom 12 "Dlžník uznáva dlžnú sumu vrátane poplatku v celej výške na základe tejto zmluvy ako svoj dlh voči veriteľovi, čo do dôvodu aj výšky tak, ako je uvedené v tejto zmluve. Tretina poplatku predstavuje dohodnutý úrok a zvyšné dve tretiny zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie Zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou" je ako neprijateľná neplatná. Súd ďalej zaviazal žalovaného povinnosťou nahradiť žalobkyni na účet jej právnej zástupkyne trovy právneho zastúpenia vo výške 299,38 Eur, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a zároveň ho zaviazal povinnosťou zaplatiť na účet Okresného súdu Rožňava súdny poplatok z návrhu vo výške 29 Eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

2. V odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobkyňa sa domáhala od žalovaného bezdôvodného obohatenia a zároveň určenia, že predmetná zmluvná podmienka vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru je neplatná na základe toho, že skutočne uzavrela so žalovaným zmluvu o úvere, na základe ktorej jej žalovaný poskytol úver vo výške 800 Eur, ktorý sa zaviazala splácať v 12 mesačných splátkach po 125 Eur. Poplatok 700 Eur predstavoval 87,5 % z hodnoty poskytnutého úveru. Vzhľadom k tomu, že zmluva nemala náležitosti podľa § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z., považuje sa podľa nej poskytnutý úver za bezúročný a bez poplatkov. Výšku bezdôvodného obohatenia uviedla ako rozdiel medzi zaplatenou čiastkou 1286,61 Eur a poskytnutým úverom 800 Eur. Zmluvu uzatvárala ako občan, nikdy nebola držiteľkou oprávnenia na podnikanie, v čase podpísania úveru súrne potrebovala peniaze a neuvedomila si vysoké poplatky a dôsledky uzavretia tejto zmluvy. Žalovaný žiadal žalobu zamietnuť s tým, že zmluva, ktorá bola medzi účastníkmi uzavretá nie je zmluvou o spotrebiteľskom úvere, pretože bola uzavretá v zmysle ustanovení Obchodného zákonníka a tzv. nepomenovaná zmluva,

preto v zmluve nebolo potrebné uviesť RPMN. Žalobkyňa si zmluvu riadne prečítala, svojím podpisom potvrdila súhlas so zmluvou. Namietal zároveň prekážku rozhodnutej veci vzhľadom na skutočnosť, že rozsudkom Stáleho rozhodcovského súdu spoločnosti Slovenská rozhodcovská a.s. zo dňa 14.11.2013 sp.zn. SR 06583/12 právoplatne bolo rozhodnuté a tento rozsudok je vykonateľný. Rozhodcovský súd priznal žalovanému voči žalobkyni plnenie a preto nemožno hovoriť o bezdôvodnom obohatení na strane žalovaného na úkor žalobkyne.

3. Po vykonanom dokazovaní súd prvej inštancie posúdil vec podľa ust. § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1,2,3,5, § 54 ods. 1,2 Občianskeho zákonníka, článku 3 ods. 1,2 Smernice Rady č. 93/13/EHS zo dňa 5.4.1993, podľa § 1 ods. 1, § 2 písm. a/, b/, § 3 ods. 1, § 4 ods. 2, ods. 3 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v platnom znení a dospel k záveru, že žaloba žalobkyne je dôvodná.

4. Súd konštatoval, že medzi sporovými stranami vznikol na základe uzavretej zmluvy o úvere záväzkovoprávny vzťah spotrebiteľského charakteru, v ktorom žalobkyňa ako zmluvná strana mala slabšie postavenie a nemohla podstatne ovplyvniť obsah už pripravenej formulárovej zmluvy. Zmluva o úvere nemala náležitosti, ktoré predpisuje zákon č. 258/2001 Z. z., preto sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov v zmysle § 4 ods. 3 citovaného zákona. Žalovanému vznikol len nárok na zaplatenie peňažnej sumy 800 Eur, ktorú poskytol žalobkyni z titulu uzavretej zmluvy o úvere a keďže žalobkyňa zaplatila v prospech žalovaného 1286,61 Eur, rozdiel medzi poskytnutým úverom a plnením žalobkyne súd považoval v zmysle ust. § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka za bezdôvodné obohatenie (vo výške 486,61Eur). V súvislosti s obranou žalovaného, že nešlo o vzťah spotrebiteľský, konštatoval, že žalovaný pri uzatvorení zmluvy konal v rámci predmetu svojej činnosti podľa výpisu z Obchodného registra a žalobkyňa uzatvárala zmluvu ako fyzická osoba a spotrebiteľka. Z predloženej zmluvy nie je zrejmé, aby žalobkyňa pri uzatváraní úverovej zmluvy konala v rámci svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti, v zmluve nebola označená identifikačným číslom podnikateľského subjektu, ani inak, aby bolo možné na ňu nazerať ako na podnikateľa. Pokiaľ žalovaný tvrdí opak a to, že finančné prostriedky použila na účely povolania, je povinný túto skutočnosť preukázať, no z jeho strany v tomto smere nebolo produkované, ani navrhované žiadne dokazovanie, a teda neunesol dôkazné bremeno.

5. S poukazom na § 153 ods. 3 O.s.p., súd uviedol, ak ide o spor zo spotrebiteľskej zmluvy, možno aj aj bez návrhu vysloviť, že určitá podmienka používaná v spotrebiteľských zmluvách dodávateľom je neprijateľná. Podľa § 153 ods. 4 O.s.p. vo výroku rozsudku uviedol znenie tejto podmienky, ktorú považoval za neprijateľnú a aj v tomto smere teda vyhovel žalobe žalobkyne. Konštatoval, že všeobecné podmienky, ktorých súčasťou je aj sporný bod 12, boli vopred pripravené žalovaným, nebolo možné meniť ich obsah a už len z tohto dôvodu nemohlo ísť o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku. Takto formulovaná zmluvná podmienka zhoršuje zmluvné postavenie žalobkyne ako spotrebiteľky, pričom podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohoto zákona v neprospech spotrebiteľa. Taktiež spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktorému zákon priznáva alebo inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. Súd poukázal na to, že predmetné vyhlásenie o uznaní dlhu spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobkyne tým, že bez vedomia spotrebiteľky založil 10 ročnú premlčaciu dobu s tým, že dlžník uznáva dlh, ktorého splatnosť nastane až v budúcnosti a to už pri uzavretí zmluvy. Uznanie dlhu, ktoré obsahuje predmetný článok, súd posudzoval aj podľa § 558 Občianskeho zákonníka, pričom zákon uznaniu dlhu predpisuje obligatórne písomnú formu a v danom prípade Všeobecné podmienky osobitne neboli žalobkyňou podpísané, preto podľa názoru súdu nebola dodržaná písomná forma uznania dlhu zo strany žalobkyne. Poukázal aj na rozhodnutie ÚS ČR sp. zn. I. ÚS 3512/11, podľa ktorého v rámci spotrebiteľských zmlúv dojednávajúce zmluvnú pokutu zásadne nemôžu byť súčasťou tzv. všeobecných obchodných podmienok, ale iba spotrebiteľskej zmluvy samotnej - listiny, na ktorú spotrebiteľ pripojí svoj podpis (analogicky to teda platí aj pre predmetnú zmluvnú podmienku, ktorú súd považoval za neprijateľnú). K namietanej prekážke res iudicata zo strany žalovaného poukázal súd prvej inštancie na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (R 46/2012), v ktorom bolo konštatované, že rozhodcovský rozsudok bol vydaný na základe neprijateľnej zmluvnej podmienky a to rozhodcovskej doložky, ak sa táto sa nachádzala vo Všeobecných obchodných podmienkach poskytnutia úveru, v zmysle ktorého sa zmluvné strany dohodli, že všetky spory, ktoré vzniknú z tejto zmluvy, budú riešené Stálym rozhodcovským súdom, zriadeným spoločnosťou Slovenská rozhodcovská a.s., alebo pred príslušným súdom Slovenskej republiky, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na súde. Takto formulovaná rozhodcovská doložka spôsobila značnú nerovnováhu v

právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, pretože neumožnila spotrebiteľovi samotnému zvoliť si spôsob riešenia prípadného sporu, ale ponechala ho výlučne na vôli dodávateľa, ktorý vopred vybral rozhodcu, ktorý by mal riešiť prípadné spory. Rozhodca bol paušálnym spôsobom zakotvený v zmluvných podmienkach ešte pred vznikom samotnej štandardnej zmluvy, čo je vzhľadom na ustálenú judikatúru neprípustné.

6. O trovách konania rozhodol súd na základe úspechu žalobkyne v spore, preto jej bola priznaná náhrada trov konania pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia v zmysle vyhl. č. 655/2004 Z.z.. Poukázal na ust. § 13 ods. 3, § 10 ods. 1, § 11 ods. 1 písm. a/ citovanej vyhlášky a trovy právneho zastúpenia priznal vo výške 299,38 Eur. Hodnota jedného úkonu, čo sa týka bezdôvodného obohatenia bola poňatá podľa § 10 ods. 1 (66 Eur), pri určení neprijateľnej zmluvnej podmienky podľa § 11 ods. 1 písm. a/ (33,20 Eur). Trovy právneho zastúpenia súd priznal za tri úkony, ktoré považoval za účelne vynaložené a priznal v zmysle § 15 písm. a/ citovanej vyhlášky aj 3x po 8,58 Eur režijný paušál. Následne priznal hotové výdavky advokáta a to cestovné, náhrada stratu času, pričom tieto hotové výdavky krátil o polovicu z dôvodu účasti právnej zástupkyne na ďalšom pojednávaní na tamojšom súde.

7. Vzhľadom k tomu, že žalobkyňa ako spotrebiteľka podľa § 4 ods. 2 písm. za) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov oslobodená od súdnych poplatkov a v konaní mala plný úspech podľa § 2 ods. 2 citovaného zákona zaviazal súd hradiť súdny poplatok žalovaného podľa položky 1 písm. a) Sadzovníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu k Zákonom o súdnych poplatkoch.

8. Proti uvedenému rozsudku a to v celom rozsahu v zákonnej lehote podal odvolanie žalovaný z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP. Vytýkal nedostatočne odôvodnenie rozsudku, čo malo za následok odmietanie možnosti konať pred súdom žalovanému, ďalej, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a napokon, že toto rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázal na to, že súd prvej inštancie nesprávne posúdil predmetnú zmluvu ako spotrebiteľskú, citoval zákonné ustanovenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere č 129/2010 Z.z., neuviedol ani jediné tvrdenie na podporu svojho rozhodnutia, napriek tomu, že dlžníčka sa jasne zaviazala, že ide o úver vzatý za účelom zamestnania. Ak žalobkyňa napádala poplatok za poskytnutie peňažných prostriedkov v časti za náklady za vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere, tak slovenské právo a slovenský zákonodarca poplatok za spracovanie zmluvy nielenže pripúšťa, ale aj výslovne uvádza. Čo sa týka úrokov, vzhľadom na výrazne vyššie podnikateľské riziko žalovaného ako nebankového veriteľa, logicky obnáša vyššie úroky z úveru, ako je obvyklé pri bankových úveroch. Ak žalobkyňa namietala výšku odplaty za poskytnutie úveru, ju zaťažovalo dôkazné bremeno preukázať, že išlo o odplatu, ktorá je podstatne vyššia ako trhový priemer odplát poskytovaných inými subjektami, ktoré poskytujú financovanie z vlastných zdrojov, tak ako žalovaný. Žalovaný v odvolaní ďalej uviedol, že je toho názoru, že zo zmluvy o úvere nenastala ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia, ako je uvedené v § 451 Občianskeho zákonníka. Žalobkyňa plnila na základe platnej uzavretej zmluvy o úvere, ktorá nebola nikdy vyhlásená za neplatnú, právny dôvod na plnenie z nej nikdy neodpadol a nešlo ani o majetkový prospech, ktorý by získal žalovaný z nepoctivých zdrojov, takže razantne odmieta, že by na jeho strane došlo k bezdôvodnému obohateniu. Napokon žalobkyňa na určení neprijateľnosti podmienky nemá naliehavý právny záujem a takýto naliehavý právny záujem na určení úveru za bezúročný a bez poplatkov žalobkyňa ani nepreukázala. Ani v podanej žalobe neosvedčila, ale ani netvrdila existenciu naliehavého právneho záujmu, ktorý je základným predpokladom na prejednanie určovacej žaloby. Opätovne poukázal, že rozhodcovský súd v právoplatnom a vykonateľnom rozsudku uznal nárok žalovaného, a teda de facto potvrdil aj skutočnosť, že zmluva o úvere, vrátane všetkých jej častí, bola uzatvorená platne a takisto potvrdil aj všetky podmienky tak, ako sú dohodnuté v zmluve o úvere. Žalovaný navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zároveň si uplatnil nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

9. K odvolaniu sa písomne vyjadrila žalobkyňa, ktorá vyslovila názor, že súd prvej inštancie vo veci úplne zistil skutkový stav, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil a aj jeho odôvodnenie rozsudku je dostatočné. Navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a zároveň si uplatnila nárok na náhradu trov právneho zastúpenia v odvolacom konaní. V súvislosti s poskytnutím úveru a posúdením zmluvy o úvere ako spotrebiteľskej uviedla, že finančné prostriedky v danom prípade boli poskytnuté na iný účel, ako na výkon zamestnania, povolania, či podnikania. Žalobkyňa bola predložená zo strany žalovaného

vopred pripravená zmluva o úvere v zmysle § 262 ods. 1 Obchodného zákonníka, ktorá svojou povahou a účelom vylučovala použitie zákona o spotrebiteľských úveroch, keďže sa v zmysle bodu 17 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru mala spravovať výlučne Obchodným zákonníkom. V zmluve boli použité podmienky, ktoré vylúčili aplikáciu ustanovení zákona, ktoré sa vzťahujú na spotrebiteľské úvery a ako rozhodné právo k spotrebiteľskej zmluve stanovovali Obchodný zákonník, čím bol porušený zákaz vyplývajúci z § 9 ods. 7 a 8 zákona o spotrebiteľských úveroch č. 129/2010 Z.z.. Následkom toho bola žalobkyni ako spotrebiteľke predložená zmluva, v ktorej chýbali náležitosti ako úroková sadzba spotrebiteľského úveru, ročná percentuálna miera nákladov (RPMN), priemerná RPMN, názov a adresa príslušného kontrolného orgánu a taktiež neboli zabezpečené práva spotrebiteľa v zmysle § 13, t.j. právo na odstúpenie od zmluvy o spotrebiteľskom úvere a v zmysle § 16, t.j. splatenie spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti. Je nepochybné, že žalovaný ako veriteľ poskytoval úver v rámci predmetu svojej činnosti podľa výpisu z obchodného registra, žalobkyňa je fyzickou osobou, ktorá nekonala v rámci predmetu obchodnej činnosti alebo podnikateľskej činnosti, a preto je žalovaný tou stranou sporu, ktorá musí preukazovať, že úver poskytol žalobkyni na výkon zamestnania a nie na osobné účely. Bol to žalovaný, ktorý predložil žalobkyni formulár zmluvy o úvere na účel, ktorým vylúčil aplikáciu zákona č. 129/2010 Z.z.. Poukázala na zaužívanú a ustálenú judikatúru všeobecných súdov Slovenskej republiky, ale aj rozsudok Súdneho dvora z 3.9.2015 vo veci C-110/14, kde Súdny dvor konštatoval, že článok 2 písm. b) Smernice Rady 93/13/EHS z 5. 4. 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vykladať tak, že fyzickú osobu vykonávajúcu povolanie advokáta, ktorá uzatvorila s bankou zmluvu o úvere bez toho, aby v nej bol špecifikovaný účel tohto úveru, možno považovať v zmysle uvedeného ustanovenia za spotrebiteľa, ak táto zmluva nie je spojená s obchodmi, podnikaním alebo povolaním tohto advokáta. Skutočnosť, že pohľadávka vyplývajúca z uvedenej zmluvy je zabezpečená záložnou zmluvou, uzavretou touto osobou ako zástupcom jej advokátskej kancelárie a vzťahujúcou sa na majetok, určený na obchody, podnikanie alebo povolanie tejto osoby, ako je budova vo vlastníctve kancelárie, nie je v tejto súvislosti relevantná. Ustálená judikatúra uvádza, že je dôkazné bremeno na veriteľovi, ktorý v prípade pochybností, či ide o spotrebiteľskú zmluvu musí preukázať bezpečným spôsobom, nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti, že skutočne išlo o úver poskytnutý na výkon povolania a nielen všeobecný údaj o uzavretí zmluvy, lebo toto neposkytuje odpoveď na otázku, aké je povolanie dlžníka a aký konkrétny súvis s týmto povolaním, či predmetom činnosti dlžníka uzavretie príslušnej zmluvy má (rozhodnutie Krajského súdu v Trnave z 31.5. 2010 č. k. 10CoE/70/2010). Súd prvej inštancie uzavrel, že žalobkyni bola predložená zmluva o úvere, ktorej chýbali náležitosti, ktoré predpisuje zákon o spotrebiteľských úveroch, a preto jednoznačne sa považuje úver za poskytnutý bez úrokov a bez poplatkov a bezdôvodné obohatenie tvorí žalovaná suma, o ktorú žalobkyňa preplatila poskytnutý úver.

10. Súd prvej inštancie vo veci rozhodoval v čase účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (účinného do 30.6.2016), žalovaný podával odvolanie a odvolací súd vec prejednával v čase účinnosti zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (účinného od 1.7.2016).

11. Podľa ust. § 470 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa ust. § 470 ods. 2 veta prvá CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona zostávajú zachované.

12. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd spor prejednal na základe podaného odvolania, podľa ust. § 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku (CSP) bez nariadenia pojednávania. Po konštatovaní, že odvolanie bolo podané včas a oprávnenou osobou preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a 380 CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 12. septembra 2017, pričom verejné vyhlásenie bolo v zmysle ust. § 219 ods. 1, 3 CSP riadne oznámené.

13. Žalobca uviedol odvolacie dôvody uvedené v § 365 ods. 1 písm. b/, f/, h/ CSP. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP je naplnený, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Ide o taký procesný postup súdu, ktorým sa strane sporu odnímajú tie procesné práva, ktoré mu zákon priznáva. Vo všeobecnosti ide o taký postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom

ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Podstata odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP spočíva predovšetkým v nesprávnom postupe súdu prvého stupňa pri hodnotení výsledkov dokazovania. Dôsledkom je to, že súd berie do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplývajú alebo neboli účastníkmi prednesené, prípadne neprihliada na skutočnosti, ktoré boli preukázané či vyplývajú z prednesov účastníkov. Nesprávne skutkové zistenia môžu byť aj výsledkom logických rozporov pri hodnotení dôkazov s osobitným zreteľom na závažnosť, zákonnosť a pravdivosť získaných poznatkov. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP je v praxi vykladaný tak, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení súd vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. Omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil právny predpis iný, než ktorý použiť mal alebo ak síce použil správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval na daný prípad.

14. V prejednávanej veci odvolací súd dospel k záveru, že tieto odvolacie dôvody nie sú naplnené. Rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý bol napadnutý odvolaním, nemožno vytknúť, že by vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov, alebo z prednesov účastníkov nevyplývajú a ani inak nevyšli za konania najavo alebo, že by opomenul niektoré rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo že by v jeho hodnotení dôkazov bol logický rozpor. Tiež nebolo zistené, že by na zistený skutkový stav súd prvej inštancie aplikoval nesprávne zákonné ustanovenie alebo použité zákonné ustanovenie nesprávne vyložil. Súd vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu, náležite zistil skutkový stav a vykonané dôkazy hodnotil v súlade so zákonom a z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam na ktorých založil aj svoje rozhodnutie, zo zisteného stavu vyvodil aj správny právny záver. Podľa názoru odvolacieho súdu napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je dostatočne odôvodnený a spĺňa kritériá riadneho odôvodnenia podľa § 157 ods. 2 O.s.p. (teraz § 220 ods. 2 CSP).

15. Odvolacie námietky odvolateľa boli už predmetom dokazovania pred súdom prvej inštancie, ktorý sa s nimi dôsledne vysporiadal pri rozhodovaní v danej veci. Ani ďalšie skutočnosti uvedené v odvolaní neumožňujú odvolaciemu súdu prijať iné závery a nie sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého výroku rozsudku, preto odvolací súd rozsudok napadnutý odvolaním ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP.

16. Podľa § 387 ods. 2 CSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, ktoré je vyčerpávajúce, preto na neho v plnom rozsahu odkazuje. Na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie s prihliadnutím na odvolacie námietky odvolací súd dodáva:

17. Predmetom konania je vydanie bezdôvodného obohatenia na podklade spotrebiteľského vzťahu z dôvodu, že účastníci si dojednali úver, ktorý veriteľ žalobkyni poskytol podľa obsahu zmluvy na výkon zamestnania. Pravdivosť tohto dojednania preukázaná nebola, keďže žalobkyňa túto skutočnosť namietala z dôvodu, zmluva jej bola predložená ako formulárová, ona nezaškrtila okienko v zmluve, ktorým by deklarovala účel úveru na výkon zamestnania a na takýto účel poskytnuté prostriedky ani nepoužila. Takto žalovaný vylúčil aplikáciu ustanovení vzťahujúcich sa na spotrebiteľské úvery a využil jej omyl a neznalosť. Odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že ak ide o úver poskytovaný spotrebiteľovi na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania, je potrebné prednostne aplikovať občianskoprávne normy. Pri spotrebiteľskej zmluve spotrebiteľ vstupuje do zmluvného vzťahu s dodávateľom s dôverou bez možnosti individuálne ovplyvniť zmluvné podmienky. Spotrebiteľské zmluvy uzatvárajú dodávatelia s veľkým počtom zákazníkov s tým, že dodávateľ vopred určuje v návrhu obsah zmlúv a spotrebiteľ nemá možnosť žiadnym spôsobom zmeniť ich obsah, môže návrh len prijať alebo odmietnuť. Účel poskytnutých peňažných prostriedkov na výkon zamestnania tak, ako je vyplnený v predtlačí zmluvy o úvere uzavretej účastníkmi dňa 19.4.2010, nebol v konaní preukázaný. Dôkazné bremeno na preukázanie toho, že úver bol poskytnutý na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania úverového dlžníka vo všeobecnosti ťaží toho, kto tvrdí takúto výnimku (majúcu za následok potrebu kvalifikácie úveru za tzv. iný, t. j. nespotebiteľský úver, ktorý sa riadi výlučne úpravou v zmluve a Obchodnom zákonníku), teda veriteľa. Bezpečným preukázaním tejto skutočnosti pritom nemôže byť len všeobecný údaj o uzavretí zmluvy o poskytnutí úveru na výkon zamestnania, ktorý neposkytuje odpoveď na otázku, aké je zamestnanie alebo povolanie odberateľa a aký konkrétny súvis s takýmto zamestnaním, povolaním či predmetom jeho činnosti vôbec uzavretie príslušnej zmluvy malo.

Žalovaný svoju dôkaznú povinnosť v tomto smere nespĺnil, preto súd správne rozhodol. Vymedzenie účelu poskytnutia úveru "na výkon zamestnania" malo rovnaký dopad, ako keby v zmluve nebol jej účel vymedzený vôbec. To znamená, že súd na vec musel aplikovať ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch.

18. Členské štáty únie sú povinné zabezpečiť, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok (článok 6 bod 1 Smernice Rady 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách). Odvolací súd poukazuje na rozsudok Súdneho dvora z 27.02.2014 vo veci sp. zn. C-470/12, bod 41, v ktorom Súdny dvor výslovne deklaroval, že „možnosť súdu skúmať nekalosúťažné podmienky aj bez návrhu predstavuje vhodný prostriedok na dosiahnutie výsledku stanoveného v článku 6 smernice 93/13, teda zabránenie tomu, aby bol jednotlivý spotrebiteľ viazaný nekalou podmienkou, a zároveň na dosiahnutie cieľa stanoveného v článku 7 tejto smernice, pretože takéto preskúmanie môže mať odradzujúci účinok smerujúci k ukončeniu používania nekalých podmienok v zmluvách uzavretých so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov (rozsudky z 21. novembra 2002, Cofidis, C-473/00, Zb. s. 1-10875, bod 32, a Mostaza Claro, C-168/05, Zb. s. 1-10421, bod 25)“. Občiansky zákonník obsahuje demonštratívny výpočet neprijateľných zmluvných podmienok. To znamená, že súdu nebráni žiadna prekážka, aby vyvodil dôsledky zo zmluvného dojednaní v štandardnej formulárovej zmluve, ak spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Je potrebné súhlasiť s názorom súdu prvej inštancie s tým, že predmetná úverová zmluva neobsahovala zákonom stanovené náležitosti, úver s a preto považuje za bezúčelný a bez poplatkov. Navyše, žalobkyni bol poskytnutý úver vo výške 800 Eur za poplatok 700 eur a teda žalovanému mala vyplatiť celkom sumu 1500 Eur, čo je skutočne neprímeraný poplatok, ničím nešpecifikovaný.

19. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je správne, pokiaľ podmienku v úverovej zmluve považuje za neprijateľnú zmluvnú podmienku v úverovej zmluve so spotrebiteľom, pretože nepochybne spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa, oprávňuje dodávateľa na neprímerane vysoké plnenie a taktiež takéto zmluvná podmienka je v neposlednom rade v rozpore s princípom dobrých mravov (§ 39 Občianskeho zákonníka). Súd mohol takúto zmluvnú podmienku posudzovať ako neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa § 53 Občianskeho zákonníka v spojení s § 153 ods. 3 O.s.p..

20. Naliehavý právny záujem žalobcu - spotrebiteľa na určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve vyplýva priamo zo zákona (§ 53a Občianskeho zákonníka). Takýmto určením sa naplňa cieľ Smernice Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách zabrániť neustálemu používaniu neprijateľnej zmluvnej podmienky. Naliehavý právny záujem je daný aj z dôvodu právnej istoty v otázke skutočnej výšky dlhu. Preto ho spotrebiteľ nemusí preukazovať. Z uvedeného vyplýva, že tak z dôvodu neprijateľnosti zmluvnej podmienky upravenej v bode 11 úverovej zmluvy o tej časti poplatku ktorej zodpovedajú 2/3 zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu s administratívou s tým spojenou, ako aj pre rozpor z dobrými mravmi je predmetný poplatok v celosti neakceptovateľný, absolútne neplatný a predstavuje bezdôvodné obohatenie v zmysle § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka, tak ako to konštatuje správne aj súd prvého stupňa.

21. Pokiaľ ide o odvoláciu námietku žalovaného vo vzťahu k odplate za poskytnutie úveru, argumentujúc tým, že nesie vyššie podnikateľské riziko a žalobkyňa nepreukázala, aká bola obvyklá odplata za úvery poskytované inými subjektmi poskytujúcimi financovanie z vlastných zdrojov, odvolací súd konštatuje, že aj keď sa žalovaný snaží odplatu za poskytnutý úver obhájiť podmienkami, resp. okolnosťami, za ktorých poskytuje úvery spotrebiteľom, odvolací súd konštatuje, že ani za situácie, že žalovaný poskytuje úvery za podmienky znášania podnikateľského rizika, ide o riziko vyplývajúce priamo zo základných znakov podnikania a zároveň žalovaný nemôže očakávať ochranu svojich nárokov, ktoré sú zjavne v rozpore so zákonom, a ktorý sa musí uplatňovať a rešpektovať v rámci súkromnoprávných vzťahov. Konanie žalovaného v rozpore so zákonom a na ťarchu žalobcu nemôže mať iný výsledok, než ten, že súd takéto právo neprizná.

22. Ďalšou odvolacou námietskou bolo, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je nepreskúmateľné. Je potrebné uviesť, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ako aj z rozhodnutí Ústavného SR totiž vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktómosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006); právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov; ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§157 ods. 2) musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd pritom musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (vid. IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07). Z práva na spravodlivé súdne konanie v tejto súvislosti vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietskami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07).

23. Odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie spĺňa vyššie uvedené kritériá pre odôvodnenie rozhodnutí podľa vtedy účinného ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p., a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný. Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej štruktúre odôvodnenia a následnosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahová (materiálna) náplň, zakladajú súhrne ich zrozumiteľnosť a všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Súd prvej inštancie jasne a dostatočne vysvetlil právne dôvody, pre ktoré žalobe žalobkyne, ktorou sa domáhala vydania bezdôvodného obohatenia a určenia neplatnosti zmluvnej podmienky vyhovel. Náležite sa pritom vyporiadal so súdnou judikatúrou týkajúcou sa preskúmvanej veci a rozhodnutie odôvodnil presvedčivo a zrozumiteľne.

24. Správne sú závery súdu prvej inštancie, že nemožno považovať vec za právoplatne rozhodnutú a v tomto smere plne odkazuje odvolací súd na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd rozsudok ako vecne správny potvrdil.

25. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP, keďže žalovaný nebol v odvolacom konaní úspešný a úspešnej žalobkyne priznal nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania s tým, že o výške trov rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

26. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).